

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-utca 186. szám.

Kiadó hivatal:
Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetésdíjak és reklamációs díjak küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; Pesten: Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyiltér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —

fél „ . 3 frt —

negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Mitgefangen.....

(R.) E lapok folytán szakavatottan bíraltatott az új községi törvény, a nagy községek szempontjából és cikkezéssel szemben elégedetlenségét nyilvánította.

Igaz, nem normális dolog csak elképzelni is, hogy míg egy felsőmegyei 4-5, vagy annyi ezerrel se bíró rendezett, vagy királyi város, a törvény által megembereltetik, addig p. Békésmegye nagy, roppant községei a hatáskör minimumára szorítottak.

Mert mily óriási különbség ama kis város és ezen községek adminisztrációja között; itt a hetipiacok népesebbek mint amott az országos vásárok; amott talán vasut sincs, míg itt maholnap egész hálózat, s már is két országos vonal ad mind nagyobb lendületet eme nagy községek fejlődésének; amott azok a kis városok már rég elérték a viszonyok által körülbelül nekik designált fokot; itt, — nevezetesen Csabán — a rendkívül kedvezővé vált helyzet rohamos fejlődést helyez kilátásba.

Ez igaz, kétségtelenül.

De vajjon ezen anomáliának a törvény-e az oka; tehet-e a törvény arról, hogy míg ama kis városok, vajmi korlátolt anyagi erővel, tehát áldozattal, már régesrég autonóm szerkezetet vívtak ki, s tartanak fenn maiglan, s találtak és találnak kebelökben elegendő képességet, mellyel szerény ügyeiket önállóság intézzék: addig a mi nagy községeink tetemes adóalappal, s bizonyosan szintén elegendő értelmiségökkel, mind complicitabb viszonyok közt, dacára a helyzet előnyeinek és azon tudatnak, hogy bizony nem elég a szerencse, mert azzal tudni kell élni is — magok tartják magokat kiskorui hatáskörre kárhóztatva; magok adják ki magoknak a szegénységi bizonyítványt akár arról, mintha hibáznék anyagi, szellemi erejük magokat az autonóm-élet magasabb fokára felküzdeni; akár arról, hogy az erők ugyan nem hiányoznak, hanem sokkal fukarabbak e községek vagy rövidlátóbbak, hogysen az önkormányzat eme magasabb fokáért áldoznának, vagy annak nagy horderejét belátnák.

Első sorban kiki önmaga szabja meg a maga értékét. Ha a nagy községek magok azt mondják, mi nem vagyunk többre érdemesek, mint hogy a szolgabíró által gondviseltessünk: ám lássák, de aztán ne panaszkodjanak, mert a panasz jogosulatlan; a törvény száz kategoriát fel nem állíthat.

Egyébiránt így is a törvény a községet önsorsa urává teszi; persze csak oly formán, hogy a községtől függ, ha keretét szüknek találja — azon tágitani; a mely permissiv rendelkezést — mellesleg mondva — tulságos gyengédségnek tartom, mert azt hiszem, nem követtünk volna el valami nagy erőszakot, ha kimondjuk, hogy a

mely község ily s ily qualificatioval bír, az rendezkedni tartozzék, lévén a községek nem kizárólag öncél, hanem az állami élet tényezői-is.

Persze conveniensebb volna a városok köréből némely tetszősebb dolgokat kiválogatni, ott hagyván a mi terhes egyszersmind, — de ez nem megy; vagy az egészet vagy semmit, — vagy egészen várossá lenni, vagy maradni községnek mint akár Butyberek — és pedig zúgolódás nélkül. Mitgefangen, mitgehangan.

Hazai közügyek.

Az ellenzéki lapok némelyike, a legutóbbi napokban feltünésre számított híreket szórtak a világba. Azt írják ugyanis, hogy három magyar miniszter: Horváth, Gorove és Pauler állásáról leköszönni készül, s e hír kapcsán azt is említék, hogy a nevezett miniszterek lelépése a lajthántúli zavarokkal állana kapcsolatban, mely zavarok folytán a Magyarország és a birodalom másik fele közötti personal-unió létesítése elkerülhetlenné lesz és közel van. — E hírekre nézve a „Pesti Napló” megjegyzi, hogy azok közül csak Horváth B. lemondási szándoka valószínű; a „Reform” pedig ezenkívül még Gorove visszalépését is kilátásba helyezi.

A kiegyezési alap megváltoztatására vonatkozó hírek azonban — az idézett jobboldali lapok szerint — semmi pozitív alappal nem bírnak.

Horvátországból nem a legkedvezőbb hírek érkeznek. Az ott egybeülendő országgyűlésre megéjtett választások eredménye már is a délszláv ellenzék győzelme lenne. Ha e hírek valószínűek, úgy a horvát-magyar kiegyezés alapjai nem kis rázkodtatásnak lennének kitéve.

A belügyminiszter a törvényhatóságokhoz a következő körlevelet intézte: „A köztörvényhatóságok rendezéséről szóló 1870. XLII. t. c. végrehajtásának ideje bekövetkezvén, hogy (cim) a törvény 91. §-ában tüzetesen körvonalozott tervezet kidolgozásával megbízandó küldöttséget kirendelhesse, a törvényhatósági közgyűlés határidejéül — a törvény által reám ruházott jognál fogva — f. évi június hó 15-ik napját tűztem ki, s a főispánt a közgyűlésnek ezen napra leendő egybehívására utasítottam. — A törvénynek a rendezésre vonatkozó határozott intézkedése minden bővebb utmutatást fölöslegessé tevén, midőn (cim) a közgyűlésnek a fönkitett egybehívásáról tudomás és kellő hozzátartás végett ezennel értesíteném, — részéről csak azon reménynek adok kifejezést, miszerint a (cim) áthatva az átalakulás e nagy művének fontosságától, a megye rendezésére nézve oly tervezet fog kidolgozni és jóváhagyás végett hozam mielőbb fölterjeszteni, mely a gyors és jó adminisztráció biztosítása mellett az ország, illetőleg az adózó polgárok finandális érdekei megóvása iránti jogosult kívánalomnak is megfelelő.”

Országgyűlési tudósítás.

Május 16. Forgách Antal grf. interpellálja a közmunka s közlekedési ministert a Salgó-Tarjántól kiépítendő vasuti vonalág kiépítése tárgyában. — Tóth Vilmos belügyminiszter válaszol Simonyi Ernőnek a szabó-strike alkalmából tett interpellációjára, a miniszternek csak arról van tudomása, hogy Pest város hatósága több szabó legényt befogatott, mint esendhaborítókat, ő, panasz emeltvén nála, figyelmezteté a városi hatóságot, hogy ez ügyben lehető gyorsan járjon el. Őnem tartván magát jogosultnak a minicipium hatáskörébe avatkozni, melynek joga és kötelessége a közrend- és csendre felügyelni, s csak akkor avatkoznék ilyesmibe, ha a rendőri ítélet hozá felebbeztetnék, vagy, ha Pest város minicipiuma képtelen lenne a csend-és rend fentartására. Mindkét esetben akként fog intézkedni, hogy az egyének cselekvési szabadsága megadassék, de más részt gondoskodni fog arról, hogy a közrend és csend minden rendelkezésére álló eszközökkel fentartassék. Simonyi Ernő, a miniszter válaszában vannak olyanok, melyeket tökéletesen helyesel, de a kérdés magyarázatát illetőleg semikép sincs megelégedve, — Szilávy József Váradny Gábornak az osztrák Lloyd-dal kötött szerződés tárgyában intézett interpellációjára válaszol, hogy az alkudozásokat ez ügyben megindította. — Váradny a felelettel egyelőre megelégszik. — Napirenden az első folyamodású bíróságok rendezéséről s ezek életbeléptetéséről szóló törvényjavaslatok véglegesen megszavaztattak, — következett a főrendiház által a községi rendezésről szóló törvényjavaslatra nézve tett módosítások tárgyalása. — Heves vitára adott alkalmat azon módosítás, hogy a rendezett tanácsú városok is tartoznak számadásaikat a törvényhatóságokhoz felülvizsgálat végett felterjeszteni minden esetben. — A többség e módosítást elfogadta.

Május 17. Csánády Sándor Buda város polgárai részéről egy kérvényt ad be, melyben Pauler miniszternek képviselővé történt megválasztása ellen tiltakoznak, hanem eltelve a szabályszerű 30 nap, a kérdés élénk vitára adott alkalmat a házszabályokat illetőleg. — Ez után a királyi leirat olvastatott fel, mely a gyűlés második időszakát a mai nappal berekesztettek s 19-én összehívottak nyilvánítja. — Elnök előadja a ház működését ez időszak alatt, s éltelve az uralkodó családot, a hazát s képviselőket az ülést bezárja.

Május 17. Bujanovics Sándor a képviselőház jegyzője áthozta tárgyalás végett az utóbb elfogadott tjavaslatokat, s a királyi leiratot az ülészak berekesztése s jövő ülészak megnyitását illetőleg. — Elnök az ülészakot befejeztnek nyilvánítja, s a jövő ülészakra leendő megjelenésre a főrendeket felszólítja.

A képviselőház ülése május 19-én. Elnök a harmadik ülészakot megnyitottnak jelenti ki s a ház azonnal alakulásához fog, beadatván a szavazatok az első alelnökre. A beadott szavazatok a ház előtt összeolvasztván, eredmény: 287 beadott szavazat közül Bittó István kapott 167. A második alelnökre beadott szavazatok eredménye: 284 szavazat kö-

zöl kapott Perczel Béla 177. Ezután a jegyzők, háznagy és naplóbíró bizottságra adatnak be a szavazatok.

Franciaországi események.

A hadi műveletek az ágyuzást kivéve még mindig lángban folynak, úgy látszik Mac-Mahon a döntő harcra kiméli erejét, e hó 15-én Versaillesben nagy hadi tanács volt. Thiers egy rendeletet adott ki, hogy a döntő harc beálltával a katonaság tartózkodjék a tulságos kegyetlenségtől, — ezt már régebben is tehette volna. A tüzerek iszonyu pusztítást visznek véghez, melyek a felkelők hevét már eddig is nagyon kihűtők, a szökések napi renden vannak, annyira, hogy azok meggátolására a legszigorubb rendeletek vannak kiadva.

Különben, hogy a commune ügye iránt maguk a vezetők is elveszték reményüket leginkább mutatja azon körülmény, hogy a szökésre már megtették az előkészületek. 30 léghajó áll készen, hogy kocka fordultával a legcompromitáltabb egyéneket tova szállítsa.

A Vendome szobrot csakugyan feldöntötték, nem különben Thiers párisi palotája is romokban hever. — A versaillesi gyűlés ugyan elhatározza, hogy e palotát államköltségen fogja felépíttetni, hanem Peyrat azon indítványa, hogy mondassék a nemzetgyűlés által, mikép a köztársaság lesz Franciaország örökös kormányformája megbukott.

Legujabbak.

Versailles, május 18. Az ágyuzás s a restőrő munkák szakadatlanul tovább folynak. Komolyabb összeütközésről nem tesznek jelentést. A békeokmány megvizsgálására kiküldött bizottság elfogadta az ajánlott területeserét, mely szerint e belforti kerület engedtetnék át a Metz mellett fekvő kerületért.

Páris, május 17. esti 8 óra. A versaillesiak helyreállítván az összeköttetést Montrouge és Issy között, a vanvesi fensikon útegeket állítanak és hevesen megtámadják Bicetre és Hauter Bruyeres erődöt. A porte Maillot s a diadal iv ellen még mindég iszonyu ágyutüzelés foly. Grenellében iszonyu robbanás történt. Hir szerint a nagy löporgyár légberepült.

Berlin, május 18. A hadi kárpótlás az észak-német szövetség s a délnémet államok között egyenlő részben felosztatik. Előbb azonban mint közös kiadás 240 millió tallér egy hadrokkant alapra levonatik 40 millió pedig haditartalék alap képzésére fog fordíttatni.

Brüsszel, május 18. A nemzetgyűlés többsége nem is titkolja többé abbéli szándékát, hogy Thierst mielőbb leteszi. Grévy és Mac-Mahon nem fogadták el a kormány elnökségét. Changarnier, ki Thiersrel teljesen szakított, még nem adott választ a hozzá intézett ajánlatra.

Páris, május 18. A közbiztonsági bizottság a nemzetörökhöz intézett kiáltványában kéri ezeket, hogy biztosítsák Párisnak a diadalt, és ecseteli a gyászos következményeket, melyek a versaillesiak győzelmével járnának. A versaillesiaknak egy tegnap este Neuilly ellen intézett támadása visszaveretett. A montmartre-i útegek ma a Becon kastélyt bombázzák. A commune tegnapi ülésében Rigault utasított, hogy a versaillesiak által véghezvitt kegyetlenségéért visszatörést gyakoroljon.

A vizsábályozási társulatokról.

Vége.)

17. §. A haszon aránylag kivetett költségletek az érdekelt ártér birtokon fekvő oly teher, mely a birtokkal jár s mely az országos adóhátralék kivételével minden betáblázott és be nem táblázott követelés előtt áll.

18. §. A költségjárulékokat a társulati tagok a társulat pénztárába fizetik be. A félvénekénti járulékokra nézve azonban elrendeltetik, hogy azok közigazgatási uton az egyes adó beszédésére fenálló szabályok szerint az adóhivatalok által szedessenek be.

A választmány gondoskodni fog, hogy e hátraléki kimutatások az adóhivataloknak pontosan benyújtassanak.

E hátralékok után 6 percent késedelmi kamat jár, melyből egy száztóli az adóhivatalok javára esik.

Az adóhivatalok az ily beszédett hátralékokat évnegyedenként a társulati pénztárakba minden kifogás mellőzésével átszolgáltatandják.

10. §. Az ártér-kimutatás vagy a költségkivetési kulcs helyessége nemkülönbén a társulat egyéb intézkedései ellen egyesek részéről támasztandó felszólamlások a költség járulékok beszédését s illetőleg közigazgatási uton való behajtását meg nem akaszthatják. Az illetéktelenül beszédett járulékok megtérítése vagy kiegyenlítése csak a felszólamlások elintézése után történendik. Ezen kiegyenlítést a társulatok a felszólalástól számítandó egy év alatt tartoznak teljesíteni.

Kölcsön felvétele.

20. §. Az ármentesítő vagy vizsábályozó társulatok munkálataik végrehajtása céljából kölcsönöket is köthetnek.

E kölcsönöknek azonban legfellebb 32 év alatt törlesztetnieök kell.

Valamint a társulatok egyéb pénzbeli kivetéseiket ugy ezen kölcsönök kamatait és törlesztési részeit az állam közigazgatási uton behajtja és kijelöli azon adóhivatalt, vagy pénztárt, melynél ezen kölcsön kamatok és törlesztési hányadok az illető hitelezők által felveendőök lesznek.

A belvizek levezetése.

21. §. Az ármentesítő társulatok feladatához tartozik a mentesítendő területet nemcsak az árvizektől megvédeni, hanem egyszersmind gondoskodni, hogy arról a belvizek is belszerü módon eltávolíttassanak.

Ha ez a levezető árkokkal eszközölhető, az alsó birtokosok kötelesek ahhoz a szükséges tért kárpótlás és a nekik netalán különben okozandó károk megtérítése mellett átengedni.

Ha pedig a levezető árkok a társulati kötelekhez nem tartozó alsó birtok belvizeit is leviszi, az ily birtok tulajdonosa és a társulat közt a kiegyenlítés az ezen művelet által előidézett haszon arányához képest fog eszközöltetni.

Ezen műveletnek keresztül vitele a 12. §. értelmében eszközöndő.

22. §. A társulat köteles helybenhagyott ármentesítő vagy szabályozási tervét saját költségén végrehajtani, köteles továbbá véd- és szabályozási műveit rendszeren és jókarban fentartani, mit, ha elmulasztana, akár egyes érdekelték panaszára, akár a területi hatóságok, vagy az állami folyamernökök előterjesztéseire a közlekedési minister e művek végrehajtását és fentartását a társulat terhére közigazgatási uton eszközölteti.

23. §. Fennebbi szakaszban kijelölt esetekben, vagy ha valamely társulat pénzügyei zavarba jutnak, vagy működésük megakad s erről a fennebbi szakaszban kijelölt uton a közlekedési minister értesítettik — kormánybiztos nevezend ki.

A kormánybiztosnak feladata a társulat ügyeinek rendes kezelése iránt intézkedni, s mind azt végezni, mi a társulat választmánya és közgyűlésére e törvény által kitzúve van.

E megbízatás ideje két évig tarthat.

A megbízatás leteltével a kormánybiztos a társulatot közgyűlésre hívandja egybe, s a választmány új megalakítása után a társulat ügyeit ennek újból átadandja.

Ismétlődés esetében a kormánybiztos működése 2 évnél tovább is tarthat, ez esetben a határidőt az érdekelték s területi hatóság meghallgatása után a közlekedési minister határozza meg.

A kormányi megbízással járó költségeket a közlekedési minister jóváhagyása mellett határozza meg, s a társulat rendes költségeivel együtt veti ki és szedeti be.

24. §. Az ezen törvény értelmében végrehajtandó vízművek és töltésekhez megkivántató földterületekre a kisajátítás előnyei az 1868. LV. t. c. értelmében kiterjesztetnek.

Fenálló társulatok.

25. §. Ezen törvény cikk hatálya, — a társulatok alakulására, és a műszaki tervezet és költségvetés, továbbá a mentesítendő területek összeírása és osztályozásának megállapítására, valamint az ezek elleni felszólamlásokra vonatkozó intézkedések kivételével, — a már ez előtt alakult s jelenleg fenálló társulatokra is kiterjesztetik.

26. §. Az 1840. X. t. c.-nek minden a jelen törvény határozmányaitól eltérő intézkedései hatályon kívül helyeztetnek.

27. §. Ezen törvény végrehajtásával a közmunka- és közlekedési ministerium bizatik meg.

Ujdonságok.

— **A szarvasi képviselőtestület és közlakosság** között fenforgó egyenetlenség, melynek a megyei bizottmány azzal kívánt véget vetni, hogy a f. évi marcus hó 20 án tartott közgyűlésből kirendelt küldöttsége által, a városi főjegyző, Pól Dánielnek hivatalától leendő elmozdítását kérelmezőket a helyszínén megdorgáltatá — egy újabb stádiumába lépett. Ugyanis közelebb a városi képviselő testület folyamodványt nyújtott be a megye bizottmányához az iránt, hogy miután némely előljárók igaztásai folytán Szarvason a helyzet tarthatlanná vált, a megye közönsége az említett marcusi közgyűlésen a fenforgó esetre hozott végzésében fentartott büpernek a vétkekek ellen teljes szigorral leendő foganatba vételét rendelje el. E kérvény benyújtásával csaknem egyideűleg a másik párt Arnóczky András bíró és Klenk József törvénybíró aláírásával szintén nyújtott be kérvényt, még pedig a belügyministeriumhoz, s abban ujjolag is Pól Dániel főjegyző hivatalától elmozdítását, illetőleg az ezt meg nem engedő megyei végzésnek megváltoztatását szorgalmazza. Ez utóbbi kérvény kellő felszerelés és véleményes jelentéstétel végett a ministeriumtól a megyéhez már leérkezett, s így a jövő megyei közgyűlés egyik tárgyát a Szarvason ujjol erővel megindult, vagy helyesebben: nem is szünetelt községi zavarok képezendik, melyek megyénk egyik tekintélyes városában a rendszeretet erényének fejlődésére kedvező hatással aligha vannak.

— **A helybeli városháza** nagy termében ma este egy felette érdekes előadás leendő, melyre a közönség figyelmét föl hívni kívánjuk. Méh a tanár Párisból — kinek mutatványai számtalan nevezetes városban is nagy föltűnést okoztak s a sajtó részéről osztatlan elismerésben részesültek — a természettan, varázlat és hüvészet köréből fogja ez előadást tartani, mely hogy mentül látogatottabb legyen — őszintén kívánjuk.

+ **Gazdasági egyletünkhöz.** Lapunk mult száma gazdasági rovatában közöltük, hogy a közigazgatási ministerium a szőlő karózásra a távirtda sodronyokat igen előnyesen ajánlja, s hogy venni szándékozók a gazdasági egyletek előterjesztésére vehetnek is ily sodronyokat. Több helyről történt felszólítás következtében bátorokodunk gazdasági egyletünket felkérni, hogy e mód egészen új levén, valamely használati utasítással szolgálna a gazda közönségnek, s hogy mily módon érintkezzenek az érdekelték a t. gazdasági egylettel.

+ **Hymen.** Polyák Károly dobozi uradalmi ispán szerdán vezeti oltárhoz Ventilla Helén kisaszszonyt. Sok szerencsét az ifju párnak.

+ **Gróf Festetics** a felség személye körüli minister leköszönése valósul. Ő Felsége elfogadta a lemondást s helyette b. Wenkheim Béla egykori belügyért nevezte ki, kinek a főrendek már gratuláltak is és ő el is fogadta.

+ **A polgár-kaszinóból** napok óta kering a hir, hogy feloszlik, ivatek hordtak szét a tagok közt, kik e feloszlatást szavazataikkal segíték elő. A csütörtöki gyűlésen azonban kitünt, hogy az aláírók sem annyira a feloszlatást, mint inkább a sürün felmerült botrányos esetek kiküszöbölését, a nagy többség pedig épen az egylet további fenállását óhajtja. — Nagyon szomorú dolog is volna ha ily tekintélyes számú polgárság ezen egyedüli egyletet nem lenne képes fentartani, s ha néhány

kihágásra más orvoslát nem tudna találni mint épen a széteszlást. — Mi már régebben elmondtuk ugyan nézetünket az egyletről, ostoroztuk is a felmerült visszaéléseket s ezt megfogjuk tenni mindenkor; hanem ha a csütörtöki gyűlés határozatai — melyek minden sérelem gyökeres orvoslását, s a visszaélések megfenyítését célozzák — nem maradnak írott malasztok, úgy mi leszünk az elsők, kik az egylet további fenállását és virágzását szívből óhajtjuk.

— **Táviradai csodabogar.** A helybeli városi előljáróság a napokban az itteni táviradai hivataltól egy Szombathelyről érkezett következő táviratot kapott: „Gyulai vásár idtvét szerém lehet hatvan erehs ökröt vásárolni? Baro Makos.“ — Bizony szép dolog is volna az, ha a magyarországi táviradai hivatalnokok magyarul is tudnának.

— **Jó vicc.** Egy nagyváradi jóhirű vendéglőben mindennapos volt egy fiatal ember. A múlt napok egyikén jó izűn ebédel, midőn egyszer csak magához inté a pincért s így szólítja meg: „Hát a barna szakácsné nincs már itt?“ — „Talán tesszik tudni kérem alásan, — válaszol a pincér — hogy tegnap elkergettük?“ — „Nem biz én, csak gyanítottam.“ — „És honnét ha szabad kérdenem?“ — „Csak onnét biz én — mond fiatalemberünk — mert eddig mindig barna hajat találtam az ételben, ma pedig szőkét.“

— **Ember György** n.-váradai néptanító „Egy nagy lélek története“ című munkára nyitott előfizetést, s abban egy nemeslelkű néptanító küzdelmeit fogja szerző rajzolni. A tiszta jövedelem fele a N.-Váradon létesítendő árvaházat illetendi; előfizetési ár 1 ft, mely szerzőhöz (Nagyvárad, Teleki-utca 526.) küldendő. A munka — melyet minden tanfőrfi és tanügybarát figyelmébe ajánlunk — június végén jelenik meg.

— **A gyulai tanodai muzeum** számára újabban a következő adományok tételtek: Baksai Sándor — helybeli lakos egy darab arany parányokat tartalmazó érc ásványt; Stefanovics Mihály — helybeli földész saját földjében a szlányó dűlőben, szántás közben talált Antoninus római császár 1 db. ezüst pénzét; — Terényi — született Belicey Mária urhölgy, egy Gyomán a földben talált kis sötétszürke őskorbelti celta csuprocskát; — Udvardy József — egy szürke cserép hamvedret; Novothny Antal gyulai urad. kertész, egy régi vas sarkantyút, továbbá I. Ferdinand r. cs. s magyar királynak egy 1544-ik évi kis ezüst, III. Zsigmond lengyel királynak s litvániai nagy fejedelemnek 3, — slavoniai egy ezüst, és végre a XV-ik századból 1 darab török kicsiny réz pénzt; — Spindler Frigyes vasuti mérnök több darab őskori szarvasagancsot és néhány darab vasdárdát; — Platzer Nándor egy hajító kopját; — Kéry Elek dobozi jegyző P. Szabó Sándor ugyan odaváló bíró udvarán talált egy harang alakú cserép tálat; továbbá egy az erdélyi homorod-almási u. n. csontbarlangban talált ősvédve csontot és agyart.

Figyelmeztetés. Alólírt tisztelettel felkéri a békésmegyei t. régészeti bizottságot, hogy a már már dűledezésnek indult gyulai ó-várnak csonkatornya közelében még némileg látható hieroglyphék és rajzoknak lemásoltatását eszközöltetni sziveskedjék. Együttal arra is felkérem az említett t. bizottságot, miszerint a Köröst szabályozó mérnöki t. kart lenne szives felhívni, hogy a vízszabályozási munkálatok alkalmával találatható régészeti tárgyak megmentésére figyelmet fordítani sziveskedjék. — Id. **Mogyoróssy János.**

Vegyesek.

— **Ormós Zsigmond** temesmegyei főispán beiktatása e hó 16-án nagy ünnepélylyel ment végbe Temesvárt. A 350 teritékű diszlakomán a megye képviselőin kívül Bonnaz Sándor csanádi, Olténau lugosi püspökök, Skudier altábornagy, Melczer volt személynök, a francia köztársaság s a porta konsulai, Dujardin francia tudós, Szapáry gróf volt jelen. A köszöntök sorát a főispán nyitotta meg a királyt és az uralkodó családot életvéni; Bonnaz püspök a főispánt köszönté föl. A la-

koma 7 órakor végződött. A lakoma végével tartá hangversenyét Reményi Ede, ki ez alkalomra rándult le.

— **Freund** nevű prágai kereskedő a csehországi helytartósághoz egy különös üzlethez szükséges engedélyért folyamodott; ő ugyan is egy arát tízezer o. é. forintnyi hozománnyal szándékozik ki-sorsolni, s kötelezi magát azon esetben, ha a völegény a menyasszonynak, vagy a menyasszony a völegénynek nem tetszenék a hozományt okvetlenül a szerencsés nyerőnek kifizetni.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Az országos magyar gazdasági egyesület utolsó választmányi ülésén a közgazdasági miniszter két figyelemre méltó leirata olvastatott fel. Az első a trágyakezelésre vonatkozik. Mint a leirat elmondja, a trágyakezelés mezőgazdaságunkban egészen elhanyagoltatott, minél fogva a miniszter felhívja a gazdasági egyesületet, hogy a trágyát beható tanulmányozás alá véve a trágyakezelés jelen állapotáról jelentést tegyen s nyilatkozzék azon módokról, melyek az ügy emelésére vezethetnek. Egy népszerű trágyakezelési utmutatás kidolgozására a miniszter már pályázatot nyitott. — A másik leirat a tejproductió emelésére és felvirágoztatására vonatkozik. Miután a tej mindenütt a szarvasmarha-tenyésztés egyik fő- és legjövendőbb termékét képezi, nálunk azonban meglehetősen el van hanyagolva, véleményt kér a gazd. egylettől, hogy a külföldön elterjedt u. n. „sajt-készítő társulatok“ nálunk való meghonosítása mily eredményekre vezetnének. Az érintett kérdések nagy fontossággal bírnak mezőgazdaságunkra s beható tanulmányozásukat ajánljuk gazdáink figyelmébe. A miniszter ur bizonyára az ő nézeteiket is köszönettel fogja meghallgatni.

Biharmegyéből Sarkadról egy levelező sorában mindenekelőtt a folyók szabályozatlansága által okozott kárról panaszkodik. Addig, míg egységes intézkedés be nem következik e baj ellen, mezőgazdaságunk a rendszertelenség rendszerében halad, mondja a tudósító. Azt kérjük, van-e a talajon víz? ha nincs, magot bele, akár milyet! Vetünk, a hogy a folyó szeszélye engedi. Alig húzódott el a téli árvíz, mely a 30,000 holdnyi határból alig egy-két száz holdat hagyott érintetlen; midőn még egynéhány száz hold most is használhatlan állapotban van a víz miatt: a múlt heti alig 2 napig tartott gyenge esőzés ujonnan az elöntés veszélyével fenyegetett. A kitarató munka s ama körülmény mentett meg bennünket, hogy a folyó a gyulai oldalon talált utat magának.

A mi vetéseinket illeti, azok az itteni uradalom (grf. Almássy) által a gazdasági egylet útján, a ministeriumhoz tett jelentés alapján, annyira-mennyire megnyugtatók; jelesen:

Buza $\frac{1}{4}$ részben jó, $\frac{2}{4}$ részben közép, $\frac{1}{4}$ részben rossz. Árpa egészben jó. Zab: még a jelentéskor nem kelt ki, de most már irhatom, mikép jól indul. Repce vidékünkön kevés van, mi könnyen megfogható, ha az egész télen felette álló vizet figyelembe vesszük.

A vetéseknek aránytalanul nagyobb része tavaszi, őszi csak helyel-közzel maradt, legnagyobb részét pótvetéseknek kellett kiegészíteniök. A vetésekre nézve különben ama szomorú tényt kell még megjegyezem, hogy a mint a nedves talajból előre kimagyarázható volt, tulságosan fel vannak verve gazzal. Még mindig nagy mennyiségű talaj munkálatlanul. Itt is a nyirkosság a főrugó.

Meghívás.

A békésmegyei gazdasági egylet rendes tavaszi közgyűlését f. é. május 29-én, pünkösd 2-ik napján, dél előtt 9 órakor Csabán tartandja. Nagyfontosságú tárgyai: évi zárlat, alelnök választás és egyleti reformkérdések. Az egylet tagjai megjelenni kéretnek.

Gerendás május 18-án 1871. — Az elnökség megbízásából. — **Mokry Sámuel.**

Hetivásári tudósítás.

Gyula május 19. A tegnapi eső erősen megromtotta az utakat, ezért gabonafélt alig hoztak 20—22 szekéren; de meg az országos vásárra is számítva, a kinek behozni valója van, holnap, holnapután szállítja, ha az ut engedi. — Mutatókból is keveset árultak; adás-vevés igen kevés történt, az is jobbára a kukurica javából, melynek ára, a miatt, mert sok ezer javított vásári sertés fogyasztja már hetfő óta, 20 krral emelkedett, — ma már benn és künn a sertésvásárban is a szépnék, jó-nak ára 5 frt levén. A csekély kukurica ára azonban épen nem mozdult, — sőt a középszerűé sem. Minden egyébféle gabona is megtartotta múlt heti árát változatlanul, szintugy a nád, szén, fa, miből kevés érkezett, — így a hal is, miből Szentestől, Tarcsáról és Szt.-Andrásról összesen 3 szekéren hoztak, múlt heti áron kelt.

Sertés, ló és szarvasmarha így országos vásári időben nem szokott a hetipiacon lenni. **Sz. L.**

Országos vásári tudósítás.

Gyula május 20. Az ugynevezett áldozó-csütörki, vagy exaudi országos vásár szokás szerint a sertésvásárral már e hó 15-én hetfőn megkezdődött.

Ez a vásár a sertés adás-vevésre rendesen csekély, legjobb esetben középszerű szokott lenni, — most azonban a miatt, mert sok hibás kukurica volt mindenütt a vidéken s ezt leginkább a sertésekkel való felétetés által hitte mindenki legkönnyebben és legjobban értékesíthetőnek, — szokatlanul sok, többé-kevésbé javított sertés érkezett a vásárra, annyira, hogy e vásár rendkívüliségnek mondható mint tavaszi vásár, sőt pálnapinak is megjárna, mert a behajtás 150 csapatnak név- és számszerinti összeírása s az a páronkint és darabonkint kiállítottaknak, és hozzávetőleges odaszámítása mellett az összes forgalom a huszonegy ezeret néhány százzal meghaladta, mely szám exaudi vásárunkban még soha jegyezhető nem volt.

A nagyobb és kisebb tenyésztők, illetőleg hízalók közül: két gr. Almássy, két gr. Wenckheim, gr. Károlyi György, br. Simonyi Lajos, két Lovassy, Nagy Gusztó, Bölönyi Sándor, Sternthalok, Schwarzok, Steinitzer, Sternek, Kövérek, a szalontai Vargák s Baloghok; Gorove, Bodányi, Govrik, Györffy, Tagányi, Szentpétery, Duttkayak, Fábry, Kliment, Stojanovits, Mandl, Spieler, Decker, Geyer, Becker, Kertmegi, Rajla Márton, Sánta, Kocsis és Furka, Alcsér és Sipos, Rozványi, Popovics, Basch, több erdélyi, doboka-, bihar-, arad-, csanád-, csongrád- és békésmegyei parasztkupec és nagy számu hizlalást kicsiben üző helybeli parasztagazda és iparos sat. sat. vettek részt a behajtásban.

A vevők képviselték Bécsset egy nagy és két kisebb kereskedőben, Pestet most kevesen, Pószonyt, Sopronyt, Győrt, Kőbányát, Szegedet, Ceglédet, Köröst, Kecskemétet, Szentest, Makót, Vásárhelyt, Érsekujvárt, Szolnokot, Aradot, Váradot, s e megye több községét. **Sz. L.**

(Folytatása következik.)

Nyiltér.

— Alólírott elodázhatlan kötelességének ismeri őszinte-köszönetét nyilvánítani az „Anker“ életbiztosító társaságnak, valamint helybeli ügynöke Kratochvill József urnak azon eljárásukért, melyel boldogult férjem Bandhauer József után, az életbiztosítási összeg pontos és gyors kifizetésével minden igényemnek eleget tettek. Miért is nevezett társulatot e téren ajánlani lelkiesméretes kötelességemnek ismerem.

Gyulán május 16-án 1871.

özv. **Bandhauer Józsefné**
született **Bandhauer Rozina.**

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

KELLER ÉS ZSITVAY

selyem és női divat-kelme raktárunkban

PESTEN

18—22

Szervitater 6-ik szám.

A legujabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmék,

**KÉSZ NŐI RUHÁK,
ÉS MINDENFÉLE FELÖLTÖK,**

valamint több más női divatekkek
dús választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabóműhelyükben készíttetnek ruhákat a legujabb divat szerint gyorsan, izlésteljesen és jutányos áruk mellett.

Kelmeminták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtának végre.

Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.

A gyulai uradalomhoz tartozó remetei pusztán négy 50-50 öles dohánypajta, továbbá három 24-24 öles lakház anyagai, és pajtákhoz tartozó felszerelési eszközök minden órán eladandók.

Bővebb értesülést szerezhetni: **Farkas Zsigmond** uradalmi számtartónál **Gyulán**.

55) 2—3

Triesti általános biztosító intézet ASSICURAZIONI GENERALI

30 millió forintnyi biztosíték tőkével

Alolirt főügynökség tisztelettel hívja fel a t. cz. földbirtokosokat és gazdaközöniséget

56)

1—3

jégkárok elleni biztosításra.

Ezen biztosító intézet minden veszteség dacára, melyel a mult években különösen a jégelleni biztosítás által sujtatott, a díjt nemesak hogy feljebb nem rugtatta, sőt azt — nem tekintve arra, hogy az illető földrészek az utolsó 5 évben jégverésben szenvedtek-e vagy sem

Arad és Békés vármegyék részére

takarmánynövények és kukoricára 2⁵/₁₀ 0⁰/₁₀

kalásznövényekre (mindennemű gabnára) 1⁰/₁₀

repce és egyéb olajterményekre 1³/₁₀ 0⁰/₁₀

szőlőre pedig . . . . . 5⁰/₁₀-ra szállított le,

mi mellett azon feltevéstől volt vezéreltetve hogy nagyobb forgalom által a veszteség idővel ki leend egyenlitve.

Arad, 1871. május hó. — Az „Assecurazioni Generali“ aradi főügynöksége:

Tenner Ig. Pál

biztosító iroda: főtér, Ackermann-féle házban, a casino mellett.

☞ Biztosítási felvételre ajánlkozik a gyulai ügynökség:

ifj. Kohlmann Ferencz.